

2000 - התחלה

באוטו עם רדיו פתוח. שמעתי באיזו תכנית רדיו על 'מרכז סיוע לנפגעות תקיפה מינית', מספר הטלפון להתקשרות 2012. דיברו על משהו, כבר לא זוכרת על מה, רק זוכרת את מספר הטלפון ולשם התקשרתי. מעוניינת להתנדב. קובעים לי ריאיון לעוד מספר ימים ונותנים לי כתובת להגיע אליה. אני מגיעה, ממלאה טופס עם מלא שאלות ונכנסת לדבר עם שתי נשים. הן שואלות אותי כל מיני שאלות, אני עונה. בסוף הן שואלות "חווית פעם תקיפה מינית?" אני אומרת "כן, גילוי עריות". אין להן יותר שאלות ואחרי כשבועיים מתחילה את קורס הסיוע. מרגישה שאם אני לא עובדת אז לפחות אוכל להועיל במשהו למישהו. אני יכולה, הרי יש לי ניסיון בזה. עברתי, התמודדתי ועכשיו אני יכולה 'לעזור' - איזו יומרנות.

קבוצה של נשים, במגוון גילאים, מגוון עיסוקים, מגוון מקומות בחיים, נפגשות לכמה שעות פעם בשבוע. ככה כמעט חצי שנה. התאים לי הקורס הזה. נקודת אור בתוך תחושת הכלום שלי. לא הפתיע אותי מה שמעתי שם, אבל הפגישה בה דיברנו על תקיפה של ילדים דקרה לי כמו סיכות בכל הגוף. הדמעות זרמו. אני חושבת שזה היה מביך לשאר הנשים שם אך הן לא הראו את זה או שאני לא ראיתי. מרוכזת בעצמי לגמרי.

סיימתי את הקורס עם חששות גדולים. איך אני בכלל יכולה לסייע למישהי? מה אני יודעת?

לפני שממש 'יושבות' על הקו, עושות האזנות. אני יושבת במשמרת עם מתנדבת ותיקה, מקשיבה איך היא עושה את זה. הרגליים אמנם רועדות והמתח עולה בכל פעם שהטלפון מצלצל, אבל זה עוד שלב לפני שאצטרך ממש לענות בעצמי. יושבת ומקשיבה ומלא מחשבות רצות לי בראש "איך היא יודעת מה לומר? מה לשאול? מתי לשתוק? מתי לא לשתוק?" ואז, באחת ההאזנות שמעתי את

המתנדבת עונה לפונה באופן כל כך גרוע, שחשבתי לעצמי, אני יכולה לעשות את זה יותר טוב. והתחלתי לעשות משמרות פעם בשבוע, שלוש שעות, מגיעה למרכז הסיוע, עונה לטלפונים של פונות. בהתחלה דפק לי הלב חזק עם כל צלצול טלפון, עכשיו אני כבר יכולה לענות כמעט לכל פונה בכל מצב כמעט. חלקן יודעות מה הן מחפשות, חלקן לא. חלקן מספרות, חלקן שותקות. חלקן צועקות, חלקן לוחשות, חלקן בוכות. אני שם איתן.

בזמנים הקשים לי אחותי הגדולה אומרת לי: "אולי תעזבי קצת את מרכז הסיוע הזה? הוא מחליש אותך". אני אומרת לה: "זה המקום היחיד שבו אני מרגישה עם כוח".

מה קשור?

אחרי שנגמר קורס הסיוע אני ממשיכה לקרוא על אלימות מינית וההשלכות שלה.

פציעה עצמית, גבולות פרוצים, התנהגות סיכונית ועוד כמה. שנים של גירוד פצעים. לא נותנת להם להחלים בשקט (רק כשהם מתעקשים). זה לא כואב, אפילו נעים. יוצר הרגשה מזוקקת, תמצית של תחושה. זה קשור?

מאמינה ללא היסוס לאנשים זרים שפוגשת בדרך ואף פעם לא מאמינה לגמרי לקרובים שסביבי. זה קשור?

מסתובבת במקומות שונים בלי להרגיש פחד או חשש. לא יודעת להבחין מתי לא בטוח לי. בגלל שאני אמיצה או בגלל שאני אטומה? זה קשור?

אוכלת בלי להרגיש את הטעם, גונבת, משקרת, מנסה סמים - זה קשור? (הרי מלא אנשים גונבים, משקרים וכו' גם בלי לחוות אלימות מינית).

מתנהלת בעולם בחלקים חלקים. אף פעם לא כולי במקום אחד, תמיד יש עוד איזה חלק ממני שמתבונן מהצד. זה קשור? התלבטות לגבי העדפה מינית. הרבה מאוד לסביות שאני מכירה חוו גילוי עריות. על זה אין מחקרים, רק סימני שאלה. זה קשור? כמו תלמידי פסיכולוגיה, ששומעים בכיתה על התנהגויות ותחושות מופרעות ומרגישים שהכול מדבר עליהם, ככה אני כשאני קוראת על מיני התנהגויות ודרכי התמודדות, רואה את עצמי שם. אולי הם, הפסיכולוגים לעתיד, באמת קצת מופרעים. אולי גם אני.

2000 - איך לספר לבנות שלי

כבר שלוש שנים שאין לי קשר עם אבא שלי. אם נפגוש בו ברחוב, בנותיי לא יכירו אותו. לא יודעת בעקבות מה, התחילה יובל להיזכר ולהתייחס אליו. בת חמש וחצי, ילדה יצירתית מאוד. שרה, מציירת, כותבת, מעטרת כל ציור בלבבות. ואת כל אלה מפנה עכשיו לסבא אריה. מתגעגעת אליו, מציירת לו ציורים, כותבת לו מכתבים, שרה לו שירים. היא יודעת שיש לה סבא אבל לא נפגשת איתו אף פעם. יום אחד שאלה אם אוכל לתת לה בול מפני שכתבה לסבא מכתב והיא רוצה לשלוח אותו לארץ הרחוקה שאליה הוא נסע. אני מתלבטת מה לעשות עם זה. מה לומר, איך להתייחס. ובינתיים שותקת.

ניסיתי להתייעץ עם אנשים שונים בסביבתי. כולם אמרו לי, בדרך זו או אחרת, שלא לערב אותה ב'סיפור שלי'. הקשבת ולא השתכנעתי. המשכתי לחפש את הפתרון שישקיט לי את הבטן. אז הגעתי שוב לעידית, שבשכל רב, תבונה ורגש, עזרה לי למצוא את הדרך.

תכננתי איך אקח את יובל לבילוי בבית קפה, כמו גדולות. נזמין לנו גלידה ועוגה ושם אספר לה. כמובן שלא ככה יצא.

נסענו לטייל, ישנו אצל חברים, עזרתי לה להתקלח. ואז היא אמרה לי: "אימא, את נורא מסכנה". שאלתי: "למה?" אמרה: "מפני שאין לך אבא. מפני שאבא שלך מת". אז הושבתי אותה מולי והתחלתי לספר. סיפרתי על תפקידם של הורים: "להורים יש הרבה תפקידים בחיים של הילדים שלהם. חוץ מלקלח ולהכין ארוחת ערב ולספר סיפור, הורים גם צריכים לשמור על הילדים שלהם". והמשכתי: "פעם, כשאני הייתי ילדה, אבא שלי לא ידע לשמור עליי. הוא פגע בי, הוא עשה לי פצע בלב. ומאז, בכל פעם שאני רואה אותו, נפתח לי הפצע בלב וזה כואב. ולכן אנחנו לא נפגשים איתו". וגם: "היום, כשאני אימא שלך, אני גם רוצה לשמור עלייך שלא יוכל לפגוע בך ובמאיה, אחותך". דמעות עלו לה בעיניים והיא שאלה: "אז לא נראה אותו לעולמים?" עניתי: "אני לא יודעת אם לעולמים, אבל לעת עתה לא".

לא ידעתי מה היא הבינה, לא ידעתי מה נטמע. למחרת המשכנו בטיול, באוטו מתנגנת הקלטת '100 שירים ראשונים', ואנחנו שרים עם הטייפ, שיר אחרי שיר. ואז מגיע השיר - "לאבא שלי יש סולם ואבא שלי הוא הכי בעולם, ורק בשבילי הוא האבא שלי כי הבטיח הוא לי שהוא רק שלי...". יובל מסתכלת עליי ושואלת: "אימא, את שרה על אבא שלך?" ואני עונה: "לא, אני שרה על אבא שלך". ידעתי שהבינה.

עם מאיה, הבת הקטנה (שהייתה אז בת שלוש וחצי), כבר לא הייתי צריכה להתלבט. יובל סיפרה לה ישר הכול. אבן גדולה ירדה לי מהלב. ההתמודדות אינה פשוטה, אולם כעת היא על השולחן. אפשר להתייחס, לדבר, לכעוס, אולי גם מתישהו להבין קצת יותר.

כשנה אחר כך ישבנו עם חברה להסתכל באלבומי תמונות. בין התמונות ישנה גם תמונה של סבא אריה. התחלנו לדבר קצת על סבא, ויובל, נסערת מאוד, נעמדה מולי וצעקה: "אימא, את שקרנית,

את שקרנית. אני יודעת. סבא לא עשה לך פצע בלב. אני יודעת. איך אפשר לעשות פצע בלב?" ודפקה לעצמה על החזה "אני יודעת ממה הוא עשה לך, הוא נגע בך בלי רשות" ורצה בוכה לחזרה. אחרי שנעלמו לי המילים, אחרי שנרגעתי מההפתעה של דבריה, ניגשתי לדבר איתה. ומאז הן כבר יודעות, גם מאיה וגם יובל. עוד כמה וכמה פעמים עלה הנושא. הן עדיין רצו לפוגשו, וניסו לבדוק מדי פעם את עמדתן בנדון.

התמודדויות

1. פעם הוזמנו לאירוע משפחתי של ידיד שלי בשם אריה. הוא מבוגר ממני בכמה שנים. יש לו זקן. עשיתי הכרה בינו ובין הבנות. מאיה, שהייתה בת חמש בערך, רצה אליו "סבא, סבא". לא ידעתי אם לצחוק או לבכות. הסברתי שאמנם קוראים לו אריה אבל הוא לא סבא שלה.

2. כשסבא קוקי, אבא של טל, נפטר, באו אליי הבנות והסבירו לי שתיהן: "עכשיו כשסבא קוקי מת ואין לנו יותר סבא, אז אולי נוכל להיפגש עם סבא אריה". הפצירו בי: "רק פעם אחת". ניסו לשכנע: "אם לך זה קשה, אז נוכל ללכת עם אבא והוא ישמור עלינו". והטיעון האחרון: "הוא פגע בך, לא בנו, אז למה אנחנו לא יכולות לפגוש אותו?" נגמרו לי המילים.

3. קיץ, חופש. נסענו לבקר את סבתא, אימא שלי, בקיבוץ. הלכנו לבריכת השחייה. לקחתי איתי כמה מגבות. הבנות ישר קפצו למים. שחו, השפריצו, השתוללו, שיחקו. כשיצאו מהמים התחילו להתווכח באיזו מגבת תתנגב כל אחת. על

שתי מגבות היה רשום "אריה גל" כדי שבמחסן הבגדים של הקיבוץ ידעו למי לשייך אותן. המגבת השלישית, ששמו לא היה רשום עליה, הייתה מגבת המריבה. ואני לא שמתי לב לרישומי המגבות ושוב לא ידעתי מה לומר.

חלום

הייתי בשירותים. כמעט יוצאת אבל מרגישה כאילו שלא ניגבתי טוב. מורידה את המכנסיים ורואה שכולי מלאה חרא. לא מצליחה לנקות. כשמנסה מגלה שגם כל הרגליים מטונפות. מרוחה בחרא מכל כיוון.

מתחילה להבין ש'גילוי עריות' זה לא משהו ש'עוברים אותו' אלא משהו ש'חיים איתו'. כשאני מפסיקה לנסות להרחיק ולשכוח - אני יכולה להמשיך הלאה.

טל מעדיף שאשאיר את העבר מאחוריי, שאמשיך בחיים בלי להתעכב על מה שהיה. קשה לו עם הפעילות שלי במרכז הסיוע. אני מנסה להסביר לו שזה לא רק 'היה', אלא יותר 'מלווה' לאורך דרך החיים. שהפעילות הזאת נותנת לי משמעות, היא חשובה לי. כשהוא מבין שאני ממשיכה - הוא ממשיך איתי. תומך ומסייע, גם לי וגם למרכז הסיוע, הופך להיות 'דיד המרכז'.

25 בנובמבר 2003 - עצרת בסינמטק תל אביב

יום המאבק הבינלאומי באלימות נגד נשים. מזה אלפי שנים קיימת אלימות מינית, לרוב כנגד נשים. אלפי שנים מזהירים נשים מפני העניין הזה בדרך של הימנעות: ממפגש עם זרים, מלהיות לבד במקומות מבודדים, מלהיות לבד במקומות חשוכים. כשהתאסף ידע

על אלימות מינית התחוור כי רוב האירועים מסוג זה לא ממש קורים במקומות מבודדים בחושך וגם לא על ידי זרים שמתנפלים בכל מיני הזדמנויות. רוב האלימות המינית נעשית על ידי אנשים המוכרים לנפגעים, בכל שעות היום והלילה, ובדרך כלל בתוך בתים. ובכל זאת, מדור לדור מזהירים נשים שלא ללכת לבד בלילה. מתישהו, החליטו כמה נשים שנמאס להן מההנחה שנשים צריכות לפחד בחושך ויצאו להפגנה הדורשת ביטחון לנשים. הן צעדו ברחובות עם הסיסמה TAKE BACK THE NIGHT. המהלך התחיל בארצות הברית ואחר כך גם הגיע לארץ. כשהייתי סטודנטית הצטרפתי למצעד כזה. ראיתי באקראי מודעה באוניברסיטה והחלטתי ללכת, להצטרף. היינו כ-15 נשים. לא הכרתי אף אחת. הלכנו ברחובות קטנים וחשוכים במרכז תל אביב. הלכנו שם לא מפני שהיו חשוכים, אלא מפני ששם אישרה המשטרה לערוך את המצעד. צעקתי יחד עם הנשים האחרות: "אחת שתיים שלוש ארבע, קחי ת'לילה חזרה". בעברית זה נשמע כמובן פחות טוב מאשר באנגלית. השכנים הציצו דרך החלונות ולא הבינו מה אנחנו רוצות. צעקנו "הגוף שלי שייך לי" וחלק מהשכנים צעקו חזרה "מי בכלל רוצה את הגוף שלך?"

15-20 נשים צועקות ברחוב בעברית ובאנגלית מעורבבות. אחרי שהצטרפתי למרכז הסיוע, כבר היו נשים רבות יותר שהכרתי והשתתפו בהפגנות האלו. עם הזמן הצטרפו יותר נשים לפעולות הללו והגופים האחראים כבר נתנו אישור למצעד שיעבור במקומות מרכזיים יותר.

יום אחד שאלו אותי אם אהיה מוכנה לדבר בעצרת. לדבר כנפגעת. התלבטתי הרבה. נפגשתי עם פסיכולוגית שאותה פגשתי במסגרת הדרכה שהעבירה לקבוצת נשים בתנועה הקיבוצית. קיימנו שתי פגישות טיפוליות של התלבטות. החלטתי בחיוב. יידעתי את אחיותיי והזמנתי אותן לבוא. הן אמרו שאינן יכולות. לא העזתי לבקש מהן שוב. לא העזתי לומר שנוכחותן שם חשובה לי.

כשהגעתי לרחבת הסינמטק, ראיתי אותן שם. טל הפעיל עליהן לחץ רגשי כבד והן באו. עליתי לדבר לקראת סוף העצרת. הקהל שעמד כל הזמן על הרגליים והיה כבר חסר סבלנות, השתתק. קראתי לאט, כך אמרו לי שכדאי. אחר כך ירדתי מהבמה. התרגשנו, התחבקנו, בכינו. מעגל של מתנדבות מהמרכז סביבי. חיבקו אותי בתורות. הרגשתי מוקפת תמיכה וכוח. למחרת כבר לא דובר על זה במשפחה. אף מילה. אף אזכור. ציפיתי להתייחסות כלשהי. שישאלו לשלומי, שיספרו על תחושתן, שישתפו את בני זוגן. כלום. במקום בו נמצאת לי המשפחה בבטן, נשאר חלל.

אני פשוט הולכת להצליח. להצליח לכאוב ולצאת מזה. לבכות מאוד לפעמים ולחייך ולצחוק אחר כך. לחיות עם השמחה גם כשעצוב ולאהוב אותי ואת הגוף שלי גם כשאחרים לפעמים לא.

חלום

יש תחרויות בבריכת שחייה. אומרים לי שבכל פעם שמישהו מנצח מישהו אחר מת. אני מצטרפת מתוך כוונה לשנות את ה'מסורת' הזאת. אני מתחרה אבל בלי להיכנס למים, אני רצה על המים. רצה הלוך וחזור, ובסוף עושה תנועה עם הידיים של "הנה תראו, אפשר". המצילה אומרת לי "חכי, תבדקי מסביב". מסתכלת מסביב ובאמת רואה בפינה מישהו מכוסה במגבת. אני מתקרבת, מרימה מגבת אחת ורואה את מאיה מתחתיה. מרימה מגבת אחרת ורואה את יובל. המצילה שותקת. אני שותקת רגע ואז צורחת. צורחת את נשמתי, צורחת ככה כדי להרוס את השמים, להרוס את העולם. התעוררתי, כל הגוף כאב לי. היה לי קשה לזוז. כל היום ליווה אותי הכובד הזה בגוף, בעיניים.

מה אומר לי החלום הזה? שלא ניתן לשנות את הכללים?
שלהצלחה יש מחיר נוראי? שאם אנסה לשנות משהו אז...?
לא מוכנה לכללים כאלה!

2003 מרכז סיוע

מחפשים רכזת גיוס משאבים. הגשתי מועמדות. לא התקבלתי.
התאכזבתי אבל הבנתי. אני הרי לא ממש טובה גם בזה.
במחלקת החינוך של המרכז היה בלגאן. חסרות מנחות להעברת
סדנאות בבתי הספר. מישהי שאלה אותי אם אני רוצה לנסות
להצטרף ולהעביר סדנאות. הייתי מובטלת, לא הצלחתי בשום דבר
שניסיתי לעשות כבר כמה שנים. אמרתי "בסדר". קצת הסבירו,
קצת שאלתי, והצטרפתי לצוות המנחות שהעבירו סדנאות בבתי
ספר. עם הזמן מנחות באו והלכו, אני נשארת. נהייתי טובה יותר.
מרכז הסיוע הוא מקום מיוחד. עמוס באנרגיות מכל מיני סוגים.
הרבה מתנדבות בתחילת דרכן רואות בו 'בית שני', ואז, מתישהו,
מתאכזבות. נכנסות לפעילות ב'מרכז' עם הרבה רצון וציפיות
וכוונות טובות. לאחר זמן חלקן מסתדרות עם המציאות, וחלקן
עוזבות. לפעמים כי 'נגמר להן' ולפעמים בתחושות קשות ואכזבות.
ה'מרכז' הוא מקום טעון, זהו מקום ש'שורף' לפעמים. אני שם.

ואז מחפשים רכזת חינוך. הגשתי שוב מועמדות. בחינוך אני
מבינה יותר מאשר בגיוס משאבים. גם לתפקיד הזה לא התקבלתי.
התאכזבתי. לקח לי זמן עד שהבנתי את הבחירה הזאת. זו שנבחרה
טובה יותר ממני בריכוז מחלקת החינוך של מרכז הסיוע. אני
ממשיכה להתנדב על קו הטלפון, ממשיכה להעביר סדנאות בבתי
ספר, ממשיכה לחפש את הכיוון שלי. מרכז הסיוע הוא מקום טוב